Etická výchova

Inovovaný školský vzdelávací program Šibalko
Inovovaný učebný plán

Hodinová dotácia:

Etická výchova	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1
Školský vzdelávací program	0	0	0	0
Spolu	1	1	1	1

1. Charakteristiku učebného predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných…/ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevenciu porúch správania a učenia.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami,

vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľútosti,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy
E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city
M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy
A – axiologizácia , ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť
K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

3. Obsah vzdelávania etickej výchovy – obsahový a výkonový štandard

Obsah etickej výchovy je orientovaný na atribúty, ktoré treba v dieťati rozvíjať, aby sme dosiahli výchovné ciele. Tieto atribúty sú zakomponované v desiatich základných témach a šiestich aplikačných témach :

1. otvorená komunikácia
2. dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
3. pozitívne hodnotenie iných
4. tvorivosť a iniciatíva
5. vyjadrovanie citov
6. empatia
7. asertivita
8. reálne a zobrazené vzory
9. prosociálne správanie – pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo
10. komplexná prosociálnosť
11. etika – hľadanie koreňov prosociálneho správania
12. etika a ekonomické hodnoty
13. etika a náboženstvá – tolerancia a úcta
14. rodina, v ktorej žijem
15. výchova k manželstvu a rodičovstvu
16. ochrana prírody a životného prostredia.

Cieľom etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu v primárnom vzdelávaní je:
- viesť žiakov k sebaúcte, k autonómnemu cíteniu a mysleniu,
- naučiť žiakov hodnotiť, zaujímať stanoviská, rozlišovať dobro od zla
- naučiť ich spoznať prvky efektívnej komunikácie, dôvody a prvky prosociálneho správania primerané veku,
- umožniť žiakom spoznať zásady dobrých medziľudských vzťahov,
- umožniť žiakom, aby sa v nich zvnútorňovali prosociálne hodnoty, postoje a sociálne normy,
- podporovať u žiakov rozvoj sociálnych zručností,
- formovať spolupracujúce spoločenstvo žiakov.

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch 6 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou, pomenovať dôvody pre vďačnosť, prosbu, ospravedlnenie, podieľať sa na vytváraní pravidiel skupiny,	rodina, skupina, školská trieda pozdrav, vďačnosť, ospravedlnenie pravidlá skupiny

Prvky prosociálneho správania 8 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
uviesť príklady úcty k rodičom, učiteľom a spolužiakom, vyjadriť adekvátne vďačnosť, prosbu a ospravedlnenie, riadiť sa pravidlami skupiny, rešpektovať spolužiakov,	úcta úcta k rodičom, učiteľom, starším ľuďom, spolužiakom prejavy úcty

Ľudská dôstojnosť 7 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
rozpoznať postupne rôzne vlastnosti ľudí, uviesť vlastnosti, ktorými sa odlišuje od iných, poukázať na dôležitosť sebaovládania v medziľudských vzťahoch,	hodnota osoby, moja hodnota, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom ľudská osoba sebaovládanie

Pozitívne hodnotenie iných 4 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba i u uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov zahrať scénku, kde vyjadrí pochvalu spolužiakom,	vlastnosti iných osôb pozitívne vlastnosti rodinných vyjadrenie pozitívneho hodnotenia negatívne správanie a jeho dôsledky

Naša rodina 8 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
pomenovať rodinné vzťahy, vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine, uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine, naplánovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny.	rodina a jej úloha v živote človeka vzťahy medzi členmi rodiny rodinné pravidlá Komunikácia pomoc v rodine

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch 6 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: vysvetliť pojem spolupráca na príkladoch, zdôvodniť potrebu vzájomného počúvania, rozpoznať vzťah medzi právom a povinnosťou, vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole i v rodine,	 spolupráca vzťahy v triede právo a povinnosť práva a povinnosti v rámci rodiny a triedy

Tvorivosť 6 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
zhotoviť originálny darček pre spolužiaka, zahrať pomocou pantomímy rôzne situácie, vymyslieť spoločne príbeh o svojej triede, oceniť originalitu iných, dopĺňať znenie pravidiel skupiny,	tvorivosť vlastné talenty pozornosť, fantázia, úsilie, vytrvalosť prínos tvorivosti (úžitok, radosť, obohatenie iných) tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje

Iniciatíva 4 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
uviesť príklady iniciatívneho správania, určiť oblasť, v ktorej je iniciatívny, zapájať sa do triednych a školských činností,	iniciatíva – ochota, prekonanie lenivosti a obáv iniciatíva pri poznávaní nových vecí, pri vytváraní dobra a zabraňovaní zlu iniciatíva pri vytváraní dobrých vzťahov v triede i mimo nej

Vyjadrovanie citov 8 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
opísať jednoduchou formou, čo znamená slovo city, prejaviť svoje city spojené s príjemným i nepríjemným prežívaním formou kresby – „moje city počas dňa“, vyjadriť kultivovane svoje city, uviesť, ako vhodnou formou vie vyjadriť city spojené s nepríjemným prežívaním,	city prežívanie citov city v rodine, medzi rovesníkmi úcta k osobám opačného pohlavia úcta k citom iných

Naša trieda 9 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
rozlíšiť medzi vhodným a nevhodným správaním v triede, predložiť návrhy na zlepšenie súdržnosti spoločenstva triedy, prejaviť pochopenie so spolužiakmi, prispieť k dobrej atmosfére v triede, vyjadriť svoje pozitívne priania formou kresby.	naša trieda – spoločenstvo detí pozitíva a negatíva našej triedy vylepšovanie nášho spolužitia súdržnosť spoločenstva

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch 8 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: vyhodnotiť pravdivé informácie o sebe, preveriť si informácie o iných, rozpoznať rizikové situácie a negatívne ponuky, zahrať formou scénky situácie s negatívnymi ponukami,	pravda v živote ľudí otvorená komunikácia – pravdivosť a objektívnosť zdroje informácií pravda o sebe a jej prijatie, pravda o iných rizikové situácie v živote detí odmietnutie zla a negatívnych ponúk

Vcítenie sa do prežívania iných – empatia 6 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
uviesť príklady na situácie, v ktorých prejavuje súcit a pochopenie, poukázať na dôležitosť radosti vo svojom prostredí, prejaviť spoluúčasť a pochopenie iných v problémových situáciách,	empatia radosť a smútok v živote ľudí súcit a spoluúčasť so slabšími, chorými, zdravotne a sociálne znevýhodnenými ľuďmi vcítenie sa do situácie spolužiakov

Pomoc, darovanie, delenie sa 4 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
vysvetliť rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou pomocou, uviesť príklady pomoci v rámci triedy a rodiny, pomáhať si navzájom,	vnímanie a prežívanie prosociálnosti materiálna a nemateriálna pomoc podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu odmietnutie dobra inými

Naša škola 10 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
vymenovať pozitívne stránky svojej školy, uviesť príklad problémov, ktoré sa v škole vyskytujú, navrhnúť svoj príspevok k dobrej atmosfére v škole.	naša škola príslušnosť k našej škole účasť žiakov na úspechoch i problémoch školy

Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti 7 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard

uznať právo človeka na omyl, rozlíšiť omyl od zákernosti, diskutovať o možnostiach nápravy omylu, porozumieť významu odpúšťania a komunikácie v konfliktných situáciách, formulovať rôzne typy žiadosti o prepáčenie,	právo na omyl omyl a zákernosť odpúšťanie v medziľudských vzťahoch sebaovládanie v konfliktných situáciách upevňovanie vzájomnosti súťaživosť a kooperácia

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch 8 hodín

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatami, rozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlavia, rozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie,	tolerancia a ústretovosť vo vzťahoch Zlaté pravidlo mravnosti rešpekt a úcta rovnoprávnosť mužov a žien komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch kultivované správanie k osobám opačného pohlavia

Reálne a zobrazené vzory 6 hodín

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkov, uviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia, vyjadriť svoj názor na prečítanú knihu,	vzor správania komunikačné prostriedky a ich úloha prosociálne vzory v okolí dieťaťa čitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy 8 hodín

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**

uviesť príklady vzájomnej užitočnosti, vymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostredia, pripraviť si iniciatívy na ochranu prírody,	záujmy rozvíjajúce osobnosť človeka kvality človeka využité pre spoločné dobro tvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov

Dohovor o právach dieťaťa 2 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
vymenovať päť práv dieťaťa, rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržujú alebo porušujú v jeho prostredí, vysvetliť potrebu solidarity s deťmi, zapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidaritu, vymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom,	ľudské práva, práva detí detská práca solidarita a prijatie odlišností povinnosti detí vyplývajúce z ich práv

Náš región – naša vlasť 9 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu, pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu, napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región, zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región, navrhnúť akciu na pomoc svojho regiónu.	dedina, mesto, región vlasť, Slovensko vlastenectvo

4. Požiadavky na výstup

Sú rozpracované v bode 3.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Výchovný štýl

Do procesuálnej stránky etickej výchovy patrí výchovný štýl. Je to vzťah učiteľa k žiakom, ktorý je charakterizovaný nasledujúcimi zásadami:

1. Vytvorme z triedy výchovné spoločenstvo.
2. Prijmime dieťa také, aké je a prejavujme mu priateľské city.
3. Pripisujme deťom pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť (vyjadrujme pozitívne

očakávania).
4. Formulujme jasné a splniteľné pravidlá.
5. Nabádajme, je to osvedčený výchovný prostriedok.
6. Na negatívne javy reagujme pokojným poukázaním na ich dôsledky (induktívna disciplína).
7. Odmeny a tresty používajme opatrne.
8. Do výchovného procesu zapojme aj rodičov.
9. Buďme nositeľmi radosti.

Účinnosť etickej výchovy vo veľkej miere závisí od špecifického vzťahu, ktorým je predovšetkým dobroprajný, partnerský, priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Výchovné metódy

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt.

Postup prijatia hodnôt ETV do života žiakov je daný skutočnosťou, že každému rozhodnutiu človeka predchádza poznanie (reflexia) a každé poznanie sa začína zmyslovým vnímaním. V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch:

1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu
2. nácvik v podmienkach triedy,
3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi…).

Učiteľ pritom používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia …) V etickej výchove im hovoríme zjednodušene – cvičenia, aktivity. Je dôležité si uvedomiť, že aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní ***hodnotovú reflexiu***, tá je súčasťou každého kroku. (Hodnotenie prežitého rozumom napr. – Čo som prežil? Čo som si uvedomil? Ako to súvisí so životom vo mne, okolo mňa? Čo z toho vyplýva pre môj život?) Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie. Preto je v metodických príručkách osobitná časť venovaná otázkam vhodným na reflexiu. Ak nacvičíme so žiakmi určité správanie (napr. pozdrav, ospravedlnenie, odmietnutie…) v triede, ešte to neznamená, že to budú robiť aj doma a na ulici. Máme však k dispozícii viacero techník, ktoré napomáhajú tomu, aby žiaci osvojené zručnosti a skúsenosti prenášali do každodenného života (napr. záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, interview s rodičmi alebo inými osobami…). Tejto časti hovoríme v etickej výchove transfer – prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.

Žiaci počas hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ na danú aktivitu zvolil.

Pri vyučovaní etickej výchovy v špeciálnych základných školách sa využívajú metódy a formy primerané jednotlivým druhom postihnutia žiakov.

Vyučovaciu hodinu najmä na prvom stupni treba členiť tak, aby sa rešpektovali zvláštnosti tohto vývinového obdobia (napr. sedenie v kruhu treba striedať s pohybovými cvičeniami na uvoľnenie i aktivizáciu dieťaťa). Treba mať pripravených viac aktivít k danej téme. Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva, je čítanie rozprávok, príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky, CD - roomy môžu poslúžiť ako motivačný materiál. Deti v mladšom školskom veku radi kreslia a robia pohybové aktivity. Toto všetko sa dá zapojiť do vytvárania

situácií, v ktorých sa uplatňujú formy zážitkového učenia.

Učiteľ je na hodine facilitátor, moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii – uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Prepojenie ETV s inými prvkami alternatívnych výchovných postupov (ITV, Montessori, Waldorfská škola...), ktoré sú kompatibilné s cieľmi etickej výchovy, je možné. Upozorňujeme však, že nie je vhodné zamieňať, nahrádzať, resp. uplatňovať tieto projekty v predmete ETV.

6. Učebné zdroje

Pracovné zošity:
1. ročník
Ivanová, E., Kopinová, Ľ.: Etická výchova pre 1. ročník základných škôl - pracovné listy. SPN Mladé letá Bratislava, 6. vyd., 2010. ISBN 978-80-10-01862-8
2. ročník
Ivanová, E., Kopinová, Ľ.: Etická výchova pre 2. ročník základných škôl – pracovné listy. SPN Mladé letá Bratislava, 5. vyd., 2010. ISBN 978-80-10-01914-4
3. ročník
Ivanová, E., Kopinová, Ľ.: Etická výchova pre 3. ročník základných škôl – pracovné listy. SPN Mladé letá Bratislava, 4. vyd., 2010. ISBN 987-80-10-01915-1
4. ročník
Ivanová, E., Kopinová, Ľ.: Etická výchova pre 4. ročník základných škôl – pracovné listy. SPN Mladé letá Bratislava, 4. vyd., 2010. ISBN 978-80-10-01916-8

Doplnková literatúra:
Kryţaneková, J.: Čo je slušné a čo nie. BELIMEX Bratislava, 2005. ISBN 80-89083-69-2
Emer, M.: Tajomstvá slušného správania. M.P-STUDIO, 2010. ISBN 978-80-970203-5-4
Pavlovič, J., Smatanová, R.: Čítajte si s nami. Mladé letá Bratislava, druhé vydanie,1998. ISBN 80-06-00857-4
Absetz,B.: Robíme to spolu. Bratislava : Hevi, 1996. ISBN 80-85518-52-1
Amnesty International: Deťom o Všeobecnej deklarácii ľudských práv. Bratislava : Archa, 1992. ISBN 80-7115-035-5
Heidbrink, H.: Psychologie morálního vývoje. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-154-1
Kovaliková, S.- Olsenová, K.: Integrované tematické vyučovanie. Bratislava : Faber, 1996. ISBN 80-967492-6-9
Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998.
Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. Lencz, L.: Metodický materiál k predmetu etická výchova. Rokus s.r.o. pre Metodicko- pedagogické centrum v Prešove, 2004.
Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.
Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995.
Podhradský, J. – Kucek, J.: Vieš to? Bratislava: SPN, b.r. ISBN 80-08-01767-8

Kolláriková, Z. – Pupala, B.: Predškolní a primární pedagogika. Predškolská a elementárna pedagogika. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7
Roche Olivar, R.: Etická výchova. Bratislava : Orbis Pictus, 1992.

Vacek, P.: Morální vývoj v psychologických a pedagogických souvislostech. Hradec Králové : Gaudeamus, 2002. ISBN 80-7041-101-5
Zelina,M.: Stratégie a metódy rozvoja osobnosti. Bratislava, 1996 : IRIS, ISBN 80- 967013-4-7

7. Hodnotenie predmetu

Etickú výchovu hodnotíme v 1.- 4. ročníku známkou. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov i skupinu žiakov hodnotiť aj slovne priebežne počas i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.